

РЕШЕНИЕ

№ 1369

гр. София, 09.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Б СЪСТАВ, в публично заседание на седми март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Любомир В.

Членове: Калина Анастасова
Десислава Ал. Алексиева

при участието на секретаря Донка М. Шулева
като разгледа докладваното от Десислава Ал. Алексиева Въззивно гражданско дело № 20211100508779 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 – чл. 273 ГПК.

С Решение № 20112033 от 10.05.2021 г. по гр. д. № 31633/2018 г., Софийски районен съд, 29 състав е отхвърлил предявения от М. КР. М. ЕГН *****, с адрес : гр. Враца, ул. „****“, срещу КР. Д. П.-А., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „****“ иск по чл. 108 ЗС за признаване за установено, че М. КР. М. като наследник по закон на Г.И.Г., ЕГН *****, починал на 19.12.2006 г., е собственик на 2/3 ид. ч. от следния недвижим имот: апартамент №5 , находящ се в гр. София, ж.к. „Хаджи Димитър“, ул. „****“, представлява самостоятелен обект в сграда с идентификатор 68134.606.423.2.5 по КККР на гр. София, одобрени със Заповед на РД № 18-4/09.03.2016 г. на Изпълнителния директор на АГКК, с площ 53,61 кв.м., заедно с мазе №8, и заедно с прилежащите части -припадащите се 3,754% ид. ч. от общите части на сградата и от право на строеж върху мястото, както и да бъде осъдена КР. Д. П.-А. да й предаде фактическата власт върху 2/3 ид.ч. от процесния имот. С решението М. КР. М. е осъдена на осн. чл. 78, ал. 3 ГПК да заплати на К.П. –А. сумата от 2042,94 лева.

Въззивна жалба е подадена от М. КР. М. с твърдения, че решението е неправилно поради противоречие с материалния закон и необоснованост. Твърди, че свидетелските показания са обсъдени от първоинстанционния съд едностранно в полза на другата страна, но не и в частта, че грижите били полагани след смъртта на съпругата на Г.Г. – през 2000 г., когато било съставено и процесното завещание. Следователно основният мотив на завещанието били не грижите, които са полагани до момента на съставяне на завещанието, а бъдещите грижи, които се очаквали от завещателя. Не било взето предвид графическото оформление на завещанието, а с подчертаването на двойна непрекъсната линия на „ като живея при условията, както до сега“, завещателят е придал особена тежест и значение на очакваните бъдещи грижи. Близките отношения между ищцата и починалия били неотнормирани. Претендира направените съдебни разноси.

Въззиваемата страна поддържа, че са полагани грижи и преди смъртта на съпругата на завещателя според нуждите му, състоящи се в: носене на багаж, придружаването им по институции, ходили при тях, когато били болни, винаги се отзовавали, когато се обръщал към тях. Грижите продължавали и след смъртта на съпругата на завещателя. Мотивът на завещателя бил да възнагради Ц. за грижите, които е полагала за него. Ето защо използваният от завещателя израз и до края на живота му, както живея досега не опорочавало безвъзмездния характер на завещанието. От графичното оформление на завещанието не можело да се прави извод за мотив, още повече, че двойното подчертаване било използвано и в други части от завещанието. Наред с горното, от свидетелските показания се установявало, че отношенията между ищцата и завещателя били конфликтни, като завещателят разчитал основно на свидетеля Ц.. Отправя искане за потвърждаване на първоинстанционното решение.

Съдът като взе предвид изложените от страните доводи и представените по делото доказателства намира въззивната жалба за редовна и допустима, и приема за установено следното:

Предявен е иск от М.М. срещу К.П.- А. на основание чл. 108 ЗС за признаване на правото на ищцата на собственост на 2/3 идеални части от апартамент № 5, находящ се в гр. София, кв. „Хаджи Димитър“, ул. **** и за осъждане на ответницата К.П. – А. да предаде владението върху посочените идеални част и от апартамента на ищцата. Позовава се инцидентно на нищожност на саморъчно завещание по отношение на процесния апартамент поради това, че със същото са вменени задължения за грижи за завещателя, поради което завещанието било загубило бѣвъзмездния си характер на основание чл. 42, б. "в" от Закона за наследството.

Ответницата оспорва иска с твърдения, че завещанието е действително, като твърди, че е изразена благодарност както за вече положените грижи, така и за тези, които ще бъдат положени занапред, като изразеното очакване за в бъдеще тези грижи да продължават не променя безвъзмездния характер на завещанието. С отговора не е заявено възражение за придобивна давност, а заявеното такова в последното по делото съдебно заседание е извън срока по чл. 131 ГПК, поради което не е предмет на разглеждане в настоящото производство. В този смисъл, задължителните разяснения в т. 4 от ТР № 1 от 09.12.2013 г. по тѣлк. д. № 1/2013 г., ОСГТК на ВКС.

От удостоверение за наследници от 27.02.2017 г., издадено от СО, район „Подуяне“ се установява, че завещателят Г.И.Г. е починал на 19.12.2006 г., със семейно положение: вдовец и е оставил наследници по закон, както следва: М. КР. М. – дъщеря на неговия племенник К.М.М. /починал на 30.07.2014 г./ - син на сестра му П.И. М. /починала на 02.06.1992 г./ и М.Г.П., дъщеря на едноутробната му сестра С.А.В. /починала 13.05.2002 г./.

Установява се, че неговите възходящи И.Г.Н. /баща/ и И.И.Г./ майка/ са починали съответно на 07.12.1992 г. и 24.09.1964 г. съгласно представени удостоверения за наследници от община Враца, с. Челопек. Майката е имала дъщеря от първия си брак С.В. и дъщеря и син от втория си брак – съответно П. М. и Г.Г..

Приживе със саморъчно завещание от 11.11.2000 г., Г.И.Г. се е разпоредил с цялото си движимо и недвижимо имущество в полза на Ц. Ц. Ц. „за благодарността и грижите, които се полагат за мен до сега и до края на моя живот, като живея при условията, както до сега“, а на втората страница от завещанието е използвал и израза „като живея при същите условия, както до сега“.

С протокол от 12.03.2007 г. по н.д. 1/2007 г., саморъчното завещание е обявено от Нотариус Е.И. и вписано в Службата по вписванията гр. София на 16.04.2008 г. с дв. рег. № 25693.

Установява се, че Г.И. е притежавал правото на собственост върху апартамента въз основа на договор за продажба на ведомствен държавен имот съгласно Наредбата

за държавните имоти от 20.08.1977 г.

От приобщената по делото нотариална преписка № 44/2016 г. на нотариус Е.И., с рег. № 207 се установява, че на 05.04.2016 г. с нотариален акт за покупко-продажба с рег. № 81, том I, рег. № 1238, Ц. Цанова е прехвърлила процесния апартамент на КР. Д. П. - А..

В хода на първоинстанционното производство са събрани и гласни доказателства на лицето, в чиято полза е завещан процесния апартамент – Ц. Ц.. Установява се, че познава завещателя, по-далечни роднини са, много се обичали, чували се по телефона няколко пъти в седмицата, ако имал нужда, отивали при него. На празници винаги били заедно. След като съпругата му починала, той останал сам и свидетелката и майка □ трябвало да се грижат за него. Той искал именно те да се грижат за него. Преди смъртта на съпругата му се виждали, но не така често. Докато тя била жива, те разчитали един на друг и не се е налагало да ги гледат. След като останал сам, зачестили посещенията при него и той изцяло разчитал на свидетелката и майка й. С роднините от село Челопек били в лоши отношения, имали съдебни производства. Не са имали уговорка да го гледат, за да им остави имота. Желанието да завещае имота било негово, тъй като никой друг не се грижил за него. Казал им ориентировъчно мястото, където е оставил завещанието. Преди съпругата му да почине, когато завещателят се обръщал към тях, винаги се отзовавали: носили им багажи, придружавали ги до институции, ходили при тях, когато били болни. Едва когато съпругата му починала, тогава започнали да се грижат вече за него, започнали да му чистят, да му пазаруват. Не знаела за негови заболявания, за неговата възраст е имал нормално здраве.

С определение от съдебно заседание от 25.11.2020 г., между страните е обявено за безспорно обстоятелството, че К.П. е във владение на процесния апартамент.

В съдебно заседание, проведено на 07.03.2022 г. е допусната промяна във фамилното име на ответницата по делото, вместо КР. Д. П.- А. да се счита КР. Д. П..

От правна страна:

Във връзка с чл. 269 ГПК настоящият съд извършва служебна проверка за нищожност и за недопустимост на съдебното решение, като такива основания в случая не се констатира.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо. Относно доводите за неправилност съдът е ограничен до изложените във въззивната жалба изрични доводи, като може да приложи и императивна норма в хипотезата на т. 1 от Тълкувателно решение № 1 от 09.12.2013 г по тълк.дело № 1/2013 г на ОСГТК на ВКС.

За да отхвърли иска, първоинстанционният съд е приел, че завещателят е мотивиран да завещае имуществото си на Ц. Ц. именно за благодарност за грижите, които се полагат за него досега, т.е. за нейно поведение в предходен момент спряво този за съставяне на завещанието. При тези мотиви, дори и да се приеме, че очакването за бъдещи грижи представлява възлагане на задължение за облагодетелстваното лице, то завещанието не е недействително, защото не е изпълнено изискването да е съставено поради единствен мотив, който противоречи на закона. Този извод се подкрепял и от събраните гласни доказателства по делото.

Решението е неправилно.

Съгласно разпоредбата на чл. 108 от ЗС собственикът може да иска своята вещ от всяко лице, което я владее или държи без да има основание за това. Ревандикационният иск е вещен, собственически иск, предоставен на разположение на невладеещия собственик срещу владеещия без правно основание неособственик. При този иск в тежест на ищеца е да установи, че е собственик на вещта на заявеното от него фактическо основание, както и че ответникът упражнява фактическата власт върху тази вещ.

Съгласно задължителните за настоящия състав задължителни разяснения, намерили израз в т. 2 от ТР № 4 от 14.03.2016 г. по тълк. д. № 4/2014 г., ОСГК на ВКС, ако в хода на делото бъде установено, че ищецът притежава правото на собственост върху процесния имот и ответникът го владее без основание, противопоставимо на собственика, съдът следва да уважи и двете искания: да се произнесе с установителен диспозитив, признаващ правото на собственост на ищеца и с осъдителен диспозитив, осъждащ ответника да му предаде владението върху спорния имот. В конкретния случай, с исковата молба, ищецът е поискал осъждане на ответницата да предаде 2/3 идеални части от процесния апартамент.

По искането за признаване на правото на собственост върху 2/3 идеални части от процесния апартамент: В случая, ищецът твърди, че е наследник по закон на наследодателя си, тъй като саморъчното завещание от 11.11.2000 г. е нищожно поради наличие на възмезден мотив по арг. от чл. 42, б. „в“ от Закона за наследството. Следователно, за да се разреши спора за собствеността, съдът следва да разгледа спора за валидността на саморъчното завещание, който се явява преюдициален спрямо спорното право за собственост.

Завещанието е едностранен акт на безвъзмездно разпореждане с имущество за след смъртта (чл. 13, ал. 1 ЗН). В случая е спазена писмената форма на завещанието по чл. 25, ал. 1 ЗН. Изрично в съдържанието му е записан мотива: "за благодарността и грижите, които се полагат за мен до сега и до края на моя живот, като живея при условията, както досега", а на втората страница от завещанието е употребил израза: „да живея при същите условия, както досега“.

Когато завещателното разпореждане или изразеният в завещанието мотив, поради който единствено е направено разпореждането, са противни на закона, на обществения ред и на добрите нрави и когато условието или тежестта са невъзможни, завещателното разпореждане е нищожно /по арг. чл. 42, б. „в“ от Закона за наследството/. Мотивът е психологическата подбуда, конкретният вътрешен стимул, който е подтикнал страната да го извърши, затова за всеки конкретен случай мотивът е различен. Законът е придал правно значение на мотива, когато единствено поради него е направено завещателно разпореждане. /Така Решение № 88 от 30.04.2013 г. по гр.д. № 826/2012 г., III г.о./

В конкретния случай при тълкуване волята на завещателя чрез употребените изрази и думи в завещанието се налага извода, че в съзнанието на завещателя е формирано убеждението, че се разпорежда с имуществото си за след смъртта си, но докато е жив срещу това предварително той получава материалната облага – обезпечаване на бъдещи грижи, при това с поставено условие на същите – „при същите условия, при които живее“ към момента на съставянето на завещанието. Този извод се подкрепя и от свидетелските показания, от които се установява, че съпругата на завещателя е починала в годината на съставяне на завещанието /2000 г./, а до този момент са поддържали близки отношения, събирали са се по празници, придружавали са ги по институции, но докато съпругата му е била жива, те са разчитали един на друг и не се е налагало да го гледат. Едва когато съпругата му починала, тогава започнали да се грижат вече за него, започнали да му чистят, да му пазаруват.

Противно на твърденията на въззиваемата страна употребените изрази за обезпечаване бъдещето на завещателя при това повече от веднъж и при поставени от завещателя условия на грижите без съмнение имат материален израз и са решаващият единствен мотив, поради който е извършено завещанието.

Константна е съдебната практика, че когато изразеният в завещанието мотив е вменяването на грижи в полза на завещателя за в бъдеще, това сочи на желание (воля) на завещателя да бъде възмезден за имуществото, което оставя на ползващия се от завещанието / Решение № 244 ОТ 15.12.2014 г. по гр. д. № 7696/2013 г., г. к., I г. о. на ВКС, Решение № 25 от 16.05.2016г. по гр.д. № 5043/2015 г., II г.о. на ВКС, Решение № 1154/11.12.2008 г. по гр. д. № 5025/2007 г. на II-ро г. о., Решение № 246 от

17.12.2014 г. по гр. д. № 1073/2014 г. на I г.о. на ВКС и др./.

Този мотив на завещателното разпореждане противоречи на безвъзмездния характер на завещанието и го прави нищожно на основание чл. 42, б. "в", предл. 1 Закона за наследството, поради което лицето, в чията полза е завещан процесния апартамент не се легитимира за негов собственик. След като е нищожно, то няма правно действие и не може да породи правоприемство, съответно ползващото се от него лице, не може да придобие по наследяване имуществото на завещателя. Поради липса на вещноправно транслативно действие на завещанието, ответницата също не е придобила правото на собственост, доколкото никой не може да прехвърли повече права, отколкото сам има.

По отношение размера на наследствената квота на ищцата, настоящият състав намира следното: Завещателят няма низходящи, нито преживели възходящи. Съгласно чл. 8, ал. 1 ЗН, когато починалият е оставил само братя и сестри, те наследяват по равни части. Съгласно чл. 8, ал. 3 ЗН, в случаите на предходните алинеи еднокръвни и едноутробни братя и сестри получават половината от това, което получават родните братя и сестри. Установено е, че сестрите му са починали преди него - родната му сестра е починала през 1994 г., а едноутробната му сестра през 2002 г. При съобразяване на чл. 8, ал. 3 ЗН, квотите са както следва: за родната сестра 2/3 идеални части и за едноутробната сестра – 1/3 идеална част от наследството на Г.Г.. Съгласно чл. 10, ал. 2 ЗН починалите преди наследодателя негови братя и сестри се заместват от своите деца – в случая синът на родната му сестра - К.М. и дъщерята на едноутробната му сестра – М.П.. К.М. е починал на 30.07.2014 г. и е оставил низходящ наследник – М.М.. Следователно, ищцата М.М. е собственик на 2/3 идеални части от процесния апартамент.

По отношение искането за предаване на владението върху 2/3 идеални части от процесния апартамент: Съгласно постановките на ТР № 3 от 05.01.2022 г. по тълк. д. № 3/2020 г., ОСГК на ВКС, при съсобствеността правомощието владение винаги е съответно на притежаваната идеална част от правото на собственост, независимо в какви реални граници съсобственикът осъществява фактическа власт върху вещта. Дори реалната власт да му бъде изцяло отнета, съсобственикът не губи правомощието си да владее. Тъй като правомощието на съсобственика да владее е елемент от правото му на собственост върху идеална част, с иска по чл. 108 ЗС, предявен срещу друг съсобственик, той може да брани същия обект - съответната идеална част, върху която съществува и правото му на собственост. При иск по чл. 108 ЗС, предявен от съсобственик срещу друг съсобственик за идеална част от съсобствен недвижим имот, съдът може да уважи искането за предаване владението върху претендираната идеална част, когато ответникът е установил фактическа власт върху имота, надхвърляща правата му и с това е нарушил владението на ищеца.

В случая и доколкото настоящият състав приема, че предявеният иск за признаване за установено, че ищцата е собственик на 2/3 идеални части от процесния апартамент е основателен, при отчитане на обстоятелството, че по делото е отделено за безспорно, че ответницата К.П. е във владение на процесния апартамент и при съобразяване на горепосоченото тълкувателно решение, искането на ищцата да бъде осъдена ответницата да предаде владението върху претендираната идеална част от апартамента също е основателно.

Поради несъвпадане изводите на двете инстанции, решението следва да бъде отменено.

По разноските: Във въззивната инстанция, ищцата е претендирала и доказала разноски в размер на 1369,13 лева, от които 1300 лева – адвокатско възнаграждение за един адвокат, съгласно договор за правна защита и съдействие от 28.05.2021 г. В първоинстанционното производство, ищцата е претендирала и доказала разноски в размер на 2331,25 лева, от които 2150 лева – платен адвокатски хонорар за един адвокат съгласно договор за правна защита и съдействие от 16.05.2018 г. Насрещната

страна не е направила възражение за прекомерност нито в първа, нито във въззивна инстанция. Следователно, разноските следва да бъдат присъдени така, както са направени от ищеца. Воден от изложеното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 20112033 от 10.05.2021 г. по гр. д. № 31633/2018 г., Софийски районен съд, 29 състав и вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по иск с правно основание чл. 108 ЗС, предявен от М. КР. М. ЕГН *****, с адрес: гр. Враца, ул. „****“ срещу КР. Д. П., ЕГН *****, ж.к. „****“, че М. КР. М. ЕГН *****, с адрес: гр. Враца, ул. „****“ като наследник по закон на Г.И.Г., ЕГН *****, починал на 19.12.2006 г., е собственик на 2/3 ид. ч. от следния недвижим имот: апартамент №5, находящ се в гр. София, ж.к. „Хаджи Димитър“, ул. „****“, представляващ самостоятелен обект в сграда с идентификатор 68134.606.423.2.5 по КККР на гр. София, одобрени със Заповед на РД № 18-4/09.03.2016 г. на Изпълнителния директор на АГКК, с площ 53,61 кв.м., заедно с мазе №8, и заедно с прилежащите части -припадащите се 3,754% ид. ч. от общите части на сградата и от право на строеж върху мястото, като **ОСЪЖДА** КР. Д. П., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „****“ да предаде на М. КР. М. ЕГН *****, с адрес: гр. Враца, ул. „****“ владението върху 2/3 ид.ч. от процесния апартамент.

ОСЪЖДА на осн. чл. 78, ал. 3 ГПК КР. Д. П., ЕГН *****, с адрес: гр. София, ж.к. „****“ да заплати на М. КР. М. ЕГН *****, с адрес: гр. Враца, ул. „****“ сумата от **2331,25 лева** – разноски пред СРС и **1369,13 лева** – разноски пред СГС.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните, при условията на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____